

Asia: VN/19873/2023

Lausuntopyyntö syyteneuvottelun käyttöalan laajentaminen; työryhmän mietintö

Nykytila

Mitä huomioita teillä on nykytilaa koskien?

Kaikki toimet syyteneuvottelun lisäämiseksi ovat tarpeen.

Keskeiset ehdotukset

Velvollisuus arvioida syyteneuvottelun edellytyksiä

Hovioikeus kannattaa esitettyjä toimia, joiden voidaan arvioida lisäävän tietoisuutta syyteneuvottelusta ja sen mahdollisuuksista.

Ilmoitukset asianosaisten oikeuksista

Hovioikeus kannattaa näiltäkin osin toimia, joiden voidaan arvioida lisäävän tietoisuutta syyteneuvottelusta ja sen mahdollisuuksista.

Syyteneuvottelun kohteena olevat rikokset

Jos tavoitteena on syyteneuvottelun käytön merkittävä lisääminen, esitetyt muutokset ovat riittämättömiä.

Yhteisösakosta neuvottelu

Hovioikeus kannattaa ehdotusta. Ehdotetun muutoksen voi arvioida lisäävän syyteneuvottelun käyttöä.

Liiketoimintakiellosta neuvottelu

Hovioikeus kannattaa ehdotusta. Ehdotetun muutoksen voi arvioida lisäävän syyteneuvottelun käyttöä.

Rikoshyödyistä neuvottelu, kun se liittyy asianomistajan vahingonkorvausvaatimukseen

Hovioikeus kannattaa ehdotusta. Ehdotetun muutoksen voi arvioida lisäävän syyteneuvottelun käyttöä. Syyttäjä harkitsee virkavastuulla ja viime kädessä tuomioistuim arvioivat tapauskohtaisesti, voiko rikoshyöty olla osa tuomioesitystä.

Syyteneuvottelu muutoksenhakuasteessa

Hovioikeus kannattaa ehdotusta. Syyteneuvottelusta voidaan saada merkittäviä hyötyjä vielä muutoksenhakuvaiheessa.

Seuraamuskannanottojen informatiivisuus

Hovioikeus kannattaa ehdotusta. Näin osaltaan turvataan rangaistuskäytännön yhtenäisyyttä.

Tunnustamisoikeudenkäynnin määräaika

Hovioikeus kannattaa ehdotusta.

Esitutkintalain mukainen tunnustamismenettely

Hovioikeus kannattaa ehdotusta. Muutokset osaltaan selkeyttävät lainsäädäntöä, mikä voi osaltaan lisätä syyteneuvottelun käyttöä.

Vaikutukset

Millaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan?

Ehdotetut muutokset ovat varsin vähäisiä, ja syyteneuvottelun käytön merkittäväksi lisäämiseksi riittämättömiä.

Millaisia viranomaisvaikutuksia arvioitte esityksellä olevan?

Ehdotetut muutokset ovat varsin vähäisiä, ja syyteneuvottelun käytön merkittäväksi lisäämiseksi riittämättömiä.

Millaisia muita yhteiskunnallisia vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan?

Ehdotetut muutokset ovat varsin vähäisiä, ja syyteneuvottelun käytön merkittäväksi lisäämiseksi riittämättömiä.

Millaisia muita vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan? (Esimerkiksi ihmisryhmiin kohdistuvat vaikutukset)

Ehdotetut muutokset ovat varsin vähäisiä, ja syyteneuvottelun käytön merkittäväksi lisäämiseksi riittämättömiä.

Vaihtoehtoiset ratkaisut

Miten kommentoitte muita toteuttamisvaihtoehtoja (mietinnön jakso 5) ja erillisessä muistiossa esitettyjä ratkaisuvaihtoehtoja? Millaisia vaikutuksia niillä olisi?

Hovioikeus kannattaa muistiossa esitettyä ehdotusta syyteneuvottelun laajentamisesta kaikkiin rikoksiin (pl. elinkautiset). Harkinnan asian soveltumisesta syyteneuvotteluun tekee syyttäjä virkavastuullaan ja viime kädessä tuomioistuim tuomioesitystä käsitellessään. Syyteneuvottelu voi olla ja on myös rikoksen uhrin edun mukainen menettely. Sen vuoksi on tärkeää, että myös eri rikosten asianomistajat saatetaan yhdenvertaiseen asemaan. Olennaista on turvata asianomistajan

ja epäillyn/vastaajan oikeusturva asianmukaisella oikeusavulla syyteneuvottelussa ja tunnustamisoikeudenkäynnissä. Syyteneuvottelun laajentaminen kaikkiin rikoksiin olisi myös lainsäätäjän viesti, että epäillyn rikoksen tunnustaminen kannattaa rikosnimikkeestä riippumatta. Hovioikeus kannattaa myös muistiossa esitettyä luopumista asianomistajan suostumusedellytyksestä. Asianomistajan toissijainen syyteoikeus voitaisiin turvata. Sen käyttö tulisi todennäköisesti jättämään verraten vähäiseksi, kuten nykyisinkin.

Onko jokin muu tapa, jolla esityksen tavoitteet voitaisiin toteuttaa?

-

Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Miten kommentoitte mietinnön näkemyksiä, jotka koskevat suhdetta perustuslakiin ja säätämisjärjestystä (mietinnön jakso 11)?

-

Muut havaintonne ja kommenttinne esitysluonnoksesta

.

Kaikki toimet syyteneuvottelun lisäämiseksi ovat toivottavia. Hovioikeus kannattaa rohkeita lainsäädäntötoimia, joiden vaikutuksia on lainmuutosten säätämisen jälkeen tärkeä seurata. Ilman uutta lainsäädäntöä syyteneuvottelun käyttö uhkaa jäädä vähäiseksi, koska vaikuttaa vahvasti siltä, että asenteet syyteneuvottelua kohtaan muuttuvat erittäin hitaasti.

Määttä Pekka
Turun hovioikeus